

พระพุทธศาสนา
บนฐานเศรษฐกิจพอเพียง

ใบไม้ร่วง

ธรรมชาติคืออะไร?

ธรรมชาติคือกฎแห่งความจริง

ความจริงของธรรมชาติ มี 3 ประการคืออะไร ?

1. อนิจจัง ทุกสิ่งไม่คงที่ เสื่อมสลาย ตลอดเวลา
2. ทุกขัง เมื่อทุกสิ่งเปลี่ยนไป ใจเราก็เป็นทุกข์
3. อนัตตา ร่างกายเราเป็นสิ่งสมมติ ไม่มีตัวตน

รวมเรียกว่าไตรลักษณ์ สิ่งทั้งหลายไม่เที่ยงมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

เช่น คนเรามี เกิด แก่ เจ็บ ตาย

เราเรียนรู้ธรรมชาติเพื่อที่จะอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างมีความสุข

เบญจขันธ์คืออะไร

คือ ส่วนประกอบที่ประชุมกันเป็นชีวิตมนุษย์ 5 ส่วน (ขันธ์ 5)
เช่นเดียวกับ บ้านประกอบด้วย เสา หลังคา ฝา พื้น
เมื่อแยกส่วนต่าง ๆ ออกไปก็จะหาตัวตนของบ้านไม่ได้

ขันธ์ 5

ประกอบด้วย

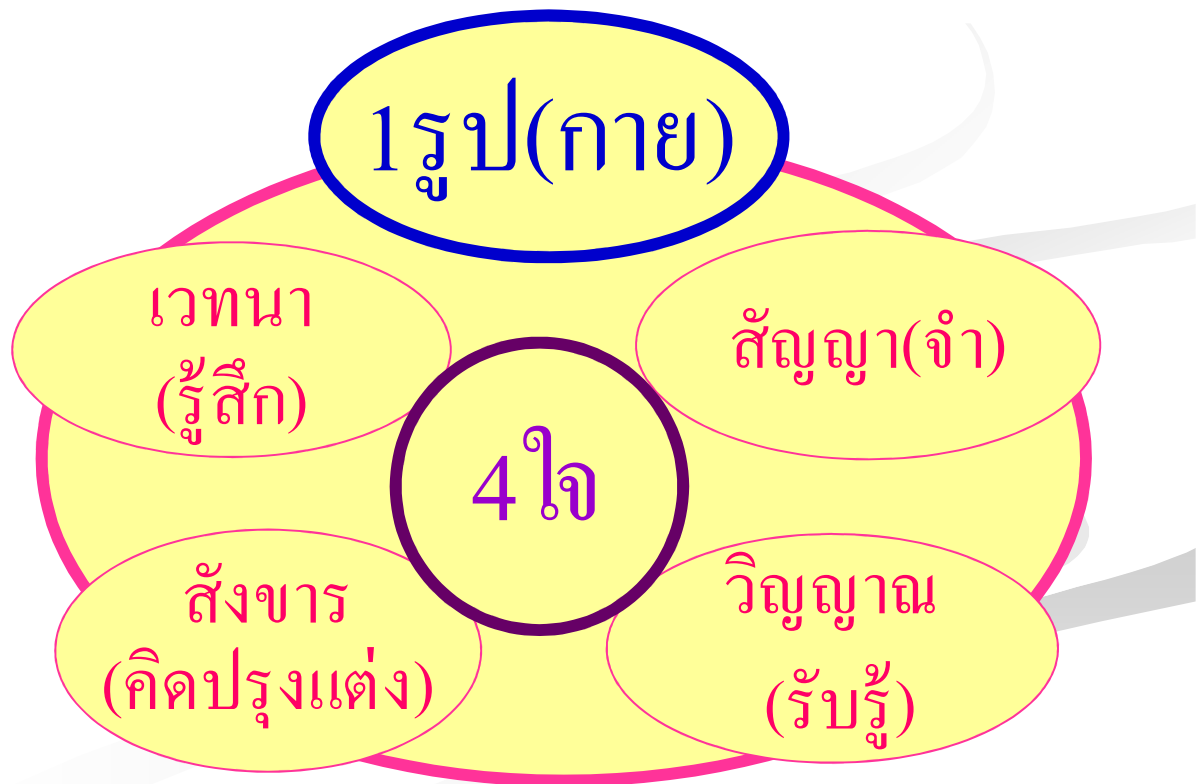
รูป

เวทนา

สัญญา

สังขาร

วิญญาณ

ใครเคยมีความสุขตลอดทั้งวันบ้าง?

ชีวิตคนเราเต็มสุขเต็มทุกข์

พุทธธรรม: ถ้าเรายึดติดกับขั้น 5 เราก็จะเป็นทุกข์
คือยึดถือว่าตัวกู ของกู ก็จะเป็นทุกข์

ความทุกข์เกิดจากอะไร?

การยึดมั่นในขั้น 5 - ตัวกูของกู (หลง โลก โกรธ - ฟุ้งซ่าน)

รูป คือ สิ่งสัมผัสได้ทาง ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ-ยึดมั่นในรูป

เวทนา คือมีความรู้สึก สุข ทุกข์ หรือเฉยๆ-ยึดมั่นในเวทนา

สัญญา คือการจดจำเรื่องในอดีต จำสิ่งต่างๆได้ จำชื่อ หน้าตา ฯลฯ

สังขาร คือการคิดปรุงแต่งกายและใจ จนฟุ้งซ่าน-ยึดมั่นในสังขาร

วิญญาณ คือการรับรู้ทางประสาทสัมผัสทั้ง 6 จนเกิดความรัก หลง โลก โกรธ
จนฟุ้งซ่าน -ยึดมั่นในวิญญาณ

ทำไมเราต้องเรียนรู้ ชั้น 5

เพราะชีวิตเราเป็นทุกข์เสมอ เราขจัดทุกข์โดยการทำความเข้าใจชั้น 5

ไม่ยึดมั่นในชั้น 5 และมุ่งหมายที่จะสร้างความสุขโดย

1. ทำความดี หรือ บุญกิริยาวัตถุ 10

คือ ทาน ศีล ภาวนา(พัฒนาจิต) อ่อนน้อม ขวนขวาย ให้ส่วนบุญ
อนุโมทนาบุญ ฟังธรรม ให้ธรรม ปัญญาชอบ

2. ละเว้นความชั่ว โดยปฏิบัติตาม มรรค 8

คือ มีสติ มีสมาธิ คิดชอบ เห็นชอบ เจรจาชอบ ขยันชอบ ประพฤติชอบ
ประกอบอาชีพชอบ

3. ทำจิตใจให้ผ่องใส บังคับใจ ชนะใจให้ได้ เพื่อพ้นจากความเครียด ซึ่งต้องฝึกหัดมาก ๆ ไม่ได้มาง่าย ๆ เช่น การทำสมาธิ

เหตุ-ปัจจัย-ผล คืออะไร

เหตุ คือ สิ่งต่าง ๆ ที่ก่อผล

ปัจจัย คือ สิ่งสำคัญที่ก่อผล

ผล คือ สิ่งที่ปรากฏภายหลัง (คิด พูด ทำ)

ทำไมทุกคนรู้ว่าฝ่าไฟแดงผิดกฎหมาย แต่ยังทำ?

เพราะไม่รู้ว่าการทำตามกฎหมาย เป็นการทำความดี

ทำไมทุกคนรู้ว่าขยันแล้วสอบผ่าน แต่ไม่ขยัน?

เพราะความขยันคือการทำความดีแต่ไม่ได้ทำ

ทุกคนอยากทำบุญแต่ไม่รู้ว่าบุญคืออะไร

อวิชชาคืออะไร

การไม่รู้จริง หรือรู้ผิด ๆ เช่น การหลงผิดในสังขารม

1 อวิชชา (บาลี: อวิชชา, สันสกฤต: อวิทฺยา) หมายถึง ความไม่รู้แจ้ง คือ ความไม่รู้ความเป็นจริงของสิ่งต่างๆ โดยถูกต้องแจ่มแจ้ง มิได้หมายถึงความไม่รู้ศิลปะวิชาการต่างๆ หรือไม่รู้รื้อนรู้หนาวเป็นต้น แต่สำหรับคนไทยส่วนใหญ่จะนำคำว่า อวิชชา ไปใช้เฉพาะกับวิชาในทาง ไสยศาสตร์ เท่านั้น โดยเข้าใจกันว่า อวิชชาเป็นวิชาที่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน หรือหาประโยชน์เข้ามาใส่ตนเองโดยไม่สนใจผู้อื่น

อวิชา หมายถึงความไม่รู้ในอริยสัจ คือ

ไม่รู้ในทุกข์ ได้แก่ไม่รู้ว่าจะไรบ้างที่เป็นตัวทุกข์ เช่น ไม่รู้ความเกิด ความแก่ ความตาย ความผิดหวัง เป็นตัวทุกข์

ไม่รู้ในเหตุเกิดทุกข์ ได้แก่ไม่รู้่ว่าทุกข์นั้นเกิดมาจากตัณหา ในจิตของตนเอง มิใช่เกิดจากผีสาว เทวดา มิใช่เกิดจากการบันดาล

ไม่รู้ในความดับทุกข์ ได้แก่ความไม่รู้่ว่าทุกข์นั้นเมื่อเกิดแล้วสามารถดับได้ โดยการกำจัดตัณหาให้หมดไป

ไม่รู้ในข้อปฏิบัติสำหรับดับทุกข์ ได้แก่ไม่รู้่ว่าทุกข์นั้นจะดับสนิทได้ด้วยมรรค 8 มีสัมมาทิฐิ เป็นต้น

ตัวอย่าง อวิชา

รายการเยาวชนคนเก่งในทีวี

ผู้จัดได้จัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้และสร้างจิตสำนึกให้แก่เยาวชน โดยจัดให้มีการชกคะเอย่างกับเครื่องบินลำใหญ่ที่จอดอยู่

ผู้ประกาศข่าว 2 คน หันมามองหน้ากัน.....

ผู้ประกาศข่าวชาย : “ส่งคุณไปชกคะเอย่างกับเครื่องบินดีกว่า?”

ผู้ประกาศข่าวหญิง : “ไม่เอาละลากไม่ไหว ให้คุณไปลากดีกว่า”

ลองวิจารณ์ผู้ประกาศว่า ควรพูดว่าอย่างไร ?

เครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ คือ.....

คุณธรรม จริยธรรม

คุณธรรม แปลว่า คุณงามความดี

จริยธรรม แปลว่า การปฏิบัติชอบ ปฏิบัติดี เช่น ปฏิบัติตามศีล 5 พรหมวิหาร 4

ศีล 5

1. ไม่ฆ่าสัตว์
2. ไม่ลักทรัพย์
3. ไม่ประพฤตินอกใจในกาม
4. ไม่พูดโกหก
5. ไม่ดื่มของมึนเมา

พรหมวิหาร 4

1. เมตตา \neq อามาท
2. กรุณา \neq เบียดเบียน
3. มุทิตา \neq อิจฉา
4. อุเบกขา \neq ลำเอียง

คือธรรมสำหรับผู้ใหญ่ หัวหน้างาน
ครูอาจารย์ พ่อแม่ พี่ ผู้อาวุโส ฯลฯ

คนเราเกิดมาเพราะอะไร

- ❖ พืช คน สัตว์ หินผา ป่าไม้ ภูเขา น้ำ คือ ธรรมชาติ
- ❖ ชีวิตเริ่มต้นจาก การเกิด (ปฏิสนธิ) แก่ เจ็บ และ ตาย
- ❖ อวิชชาเป็นสาเหตุทำให้เกิดชีวิตขึ้น เช่น มนุษย์ สัตว์
- ❖ ทุกชีวิตมีกระบวนการเกิด แก่ เจ็บ ตายไปในที่สุด
- ❖ ชีวิตมนุษย์ เกิดเป็นทุกข์ แก่เป็นทุกข์ เจ็บเป็นทุกข์ ตายก็เป็นทุกข์

เราต้องพึ่งพาคนอื่นตลอดไปหรือ

แม่เมล็ดพืชยังพึ่งตน โดยพักตัว

นาถกรรมธรรม 10 (ธรรมสำหรับพึ่งตนเอง)

ศีล	พาหุสัจจะ	กัลยาณมิตตา	โสวจัสสตา
มีศีลธรรม	ชำชองวิชา	กัลยาณมิตร	เป็นคนว่าง่าย

กิงกรณียสุทักขตา	ธรรมกาเมตา	วิริยารัมภะ
ชวนขยายกิจกรรม	ชูธรรมศึกษา	ไฝหาความเพียร

สันตุฎฐี	สติ	ปัญญา
เรียนรู้ความพอดี	มีสติทุกเวลา	ใช้ปัญญาเหนืออารมณ์

โสวจัสตตา: ความเป็นคนว่าง่าย 11 ประการ
จึงจะฟังตนเองได้ ฟันฝ่าอุปสรรคในชีวิตได้

1. ไม่แก้ตัว กลบเกลื่อน บิดพลิ้ว
2. ไม่นิ่งเฉย ทำหุทวนลม
3. ไม่ยกย่อน
4. ดีใจที่มีคนชื่นชมทรัพย์
5. เคารพผู้ตักเตือน
6. อ่อนน้อม ถ่อมตน
7. สาธุ สาธุ = ขอบคุณ
8. ไม่ถือสิ่งผิด ไม่เห็นผิด
9. ไม่ขัดคอ ไม่โต้แย้ง
10. ปวารณาตัว ยอมรับ
11. อดทนไม่โกรธ

คนว่าง่าย = รับฟังและทำในสิ่งถูกเสมอ มีเหตุผล

คนหัวอ่อน = เชื่อฟังและทำทุกอย่างทั้งดีและไม่ดี

เหตุใดจึงต้องพึ่งตนเอง

พ่อแม่ยก ป้อนอาหารเข้าปากลูก

เด็กต้องเคี้ยวกลืนเอง

พ่อแม่กำลังสอนให้เราพึ่งตนเองตั้งแต่เด็ก

เด็กเมื่อเข้าโรงเรียน ต้องเรียนเอง

ให้พ่อแม่ช่วยเรียนให้ไม่ได้

ต้องอาศัย สติปัญญาตนเองเล่าเรียนไป

เช่นแม่ยก คงไม่สอนลูกยก ไปจนตาย

◎ เราเคยคิดหรือไม่ว่าเราคือใคร ◎

ถ้าพ่อกับแม่ไม่แต่งงานกัน

เราจะได้เกิดมาหรือไม่

ถ้าพ่อแม่ (หรือผู้ปกครอง) ไม่เลี้ยงดูเรา

เราจะเติบโตมาได้ถึงทุกวันนี้หรือไม่

ถ้าพ่อแม่ไม่ใช่คน

เราจะเกิดมาเป็นคนหรือไม่

คติการพึ่งตนเอง

เวลาเปลี่ยนไปเราเติบโตใหญ่ขึ้นเรื่อยๆ

เราจะคอยพึ่งพาผู้อื่นแต่ฝ่ายเดียวหาได้ไม่

เราจะต้องทำตนให้เป็นที่พึ่งของตนให้ได้

ตนแลเป็นที่พึ่งแห่งตน

บุคคลใดเมื่อฝึกฝนตนแล้ว

ย่อมเป็นที่พึ่งของตนได้

ใครเล่าจะช่วยให้เราได้เท่าตัวเรา

บุคคลหว่านพืชเช่นใดย่อมได้รับผลเช่นนั้น

เช่นความชั่วความดีที่ตนทำไว้เองย่อมสนองแต่ตน

หลักการคิดและทำงานให้สำเร็จ

คิดงานโต

ทำการโต

คิดให้ใหญ่

ทำให้เล็ก

คิดให้กว้าง

ทำให้ลึก

คิดให้ไกล

ทำให้ละเอียด

หลักการสร้างฝันให้เป็นจริง

คิดงานใด

คิดให้ใหญ่

คือ การพิจารณา 3 มิติ

เหตุ (สิ่งก่ออะไรบ้าง)

ปัจจัย (เหตุที่สำคัญ)

ผล (ได้อะไร)

คิดให้กว้าง

คือ การพิจารณา 2 มิติ

เหตุ (ที่หลากหลาย)

ปัจจัย (เหตุที่สำคัญ)

จึงจะทำให้ได้ผลเช่นนั้น

คิดให้ไกล

คือ การพิจารณาถึงผลกระทบระยะยาวในอนาคต

ดั่งคลื่นที่ก่อเกิดกลางมหาสมุทร

(เหตุคือสิ่งทั้งหลายที่ก่อให้เกิดผล ปัจจัยคือเหตุสำคัญที่ก่อผล)

คติการทำงานใด ๆ ให้สำเร็จ

ทำการใด

ทำให้เล็ก

คือ เริ่มจากงานเล็ก ๆ ค่อยขยายออกไป

ทำให้ลึก

คือ ทำงานนั้นให้มีความลึกซึ้ง รู้แจ้ง

ทำให้ละเอียด

คือ ทำด้วยความละเอียด รอบคอบ

มีความมั่นคงและยังยืนกว่าคิดทำในทางลัด

ทิฏฐุชัมมิกัตตะ 4 (หลักธรรมอำนวยการประ โยชน์สุขขั้นต้น)

อุฏฐานสัมปทา ถึงพร้อมด้วยความหมั่น

อารักขสัมปทา ถึงพร้อมด้วยการรักษาโภคทรัพย์

กัลยาณมิตตตา คบคนดี ไม่คบคนชั่ว

สมชีวิตา อยู่อย่างพอเพียง

อิทธิบาท 4 (หลักธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จ)

นันทะ ความพอใจ จิตตะ ความคิด

วิริยะ ความเพียร วิมังสา ความไตร่ตรอง

สรุป

- กฏไตรลักษณ์
- เบญจขันธ์ อวิชา คุณธรรม จริยธรรม
- การเจริญเติบโตของพืชและสิ่งมีชีวิต
- นาถกรรมกรรม 10 (กรรมสำหรับพึ่งตน)
- หลักการคิดและทำงานให้สำเร็จ

